

MŰHELYMUNKÁRA VONATKOZÓ FORMAI ÉS TARTALMI KRITÉRIUMOK

A hallgató a hat félév során öt műhelymunkát köteles elkészíteni a következő modulokban:

- Viselkedésdinamika
- Kognitív pszichológia
- Fejlődéslélektan
- Személyiséglélektan
- Szociálpszichológia

Informált beleegyező nyilatkozat minden olyan vizsgálatban kell, ahol az anonimitás legkisebb mértékben is sérülhet (pl. kísérletekben, olyan kérdőíves eljárásoknál, ahol beazonosíthatóak a vsz.-ek...)

Fejlődéslélektani munkákban a következő szabályok szerint járunk el:

Amennyiben a gyermekkorú vizsgált személy 3 év alatti, a szükséges információt a szülőnek kell írásban átadni, és ő adhatja aláírásával a beleegyezőt a gyerek nevében. (nyilatkozat letölthető [itt](#)),

3-14 éves korig minden esetben szükséges a szülői informált beleegyező nyilatkozat, illetve szóbeli beleegyezőt kérünk a gyermektől (nyilatkozat letölthető [itt](#)), .

14 éves kortól mind a serdülő, mind a szülő is ad informált beleegyező nyilatkozatot. Amennyiben gyermek neve nem kerül a kutatásban felvételre (anonim), akkor elegendő az *un. passzív beleegyező nyilatkozat a szülőtől* (vagyis a szülő kap tájékoztatást a vizsgálatról, viszont csak azt kell jeleznie, ha nem ért egyet a vizsgálatral és nem járul hozzá, hogy gyermeke részt vegyen benne.) A nyilatkozat letölthető [itt](#)

A mestermunkák értékelése formai és tartalmi kritériumok mentén történik.

FORMAI KRITÉRIUMOK

I. A dolgozat terjedelme, formátuma

A dolgozat főszövegének elvárt terjedelme: min. 10, max. 20 oldal (címlap, hivatkozások, mellékletek nélkül).
Formátum: Times New Roman betűtípus, 12-es betűméret, 1.5-es sorköz, 2,5 cm margó.

I.1. Az empirikus dolgozat felépítése:

- *Absztrakt:* a cím utáni első oldalon a dolgozat 10-15 mondatos összefoglalója
- *Bevezető, Elméleti háttér:* amelyben a szerző a vizsgálat szempontjából lényeges elméleteket, megközelítéseket tárgyalja.
- *Kutatási kérdés, hipotézisek:* amelyben a szerző a vizsgálati kérdéseit jól strukturáltan, koherens megfogalmazásban bemutatja.
- *Vizsgálat:* a szerző bemutatja a vizsgálat résztvevőit, azokra vonatkozó leíró statisztikákat (pl. nemek, korcsoportok eloszlása csoportközi összehasonlítás esetén, szórás), a vizsgálat helyszínét, a használt módszert, eszközöket, a vizsgálat részletes menetét.
- *Eredmények:* a szerző koherens összefoglalót nyújt a vizsgálat eredményeire vonatkozóan, az alkalmazott statisztika ismertetésével, jól érthető ábrák vagy táblázatok segítségével (a táblázatok és az ábrák címeit kötelező megadni).
- *Következtetések, megvitatás:* a szerző megvitatja a vizsgálat eredményeit az elméletek függvényében. Ebben a részben kitérhet a vizsgálat során észlelt hibákra, nehézségekre.

Ezen felül: címlap, hivatkozások (irodalomjegyzék), Mellékletek (minden empirikus dolgozatban kötelező a mellékletben feltüntetni a lényeges statisztikai elemzés adatait)

A minimum felhasznált irodalom: 3 idegen nyelvű és 5 magyar nyelvű irodalom

I.2. Az esszé jellegű dolgozat típusai:

a) esszé: egy elmélet alkalmazott területének feldolgozása. Például előítélet a munkahelyen. A dolgozat mellett, hogy átköti az elméletet az alkalmazott területhez, kritikai jellegű észrevételeket is megfogalmaz, amelyben a szerző tudományosan kifejti az álláspontját a témával kapcsolatban (ez utóbbi nem a köznapi értelemben vett saját véleményt jelenti, hanem a tudományos megközelítések melletti vagy elleni elköteleződést, amelyet a dolgozatban hangsúlyozni kell.)

b) kritikai jellegű esszé: két konkurens elmélet ütköztetése. Ebben az esetben is fontos a saját álláspont kihangsúlyozása és tudományos alátámasztása.

c) Átfogó elméleti elemzés: egy klasszikus elmélet tudományos fejlődésének, kutatási irányvonalainak feltárása az elmúlt 20 évre vonatkoztatva. (Például: hogyan alakult az attribúció elmélet tudományos pályája az utóbbi 20 évben: milyen kutatásokat végeznek ezzel kapcsolatban, hogyan formálták át a klasszikus attribúciós elméleteket [Kelley, Jones és Davis, Heider].) Kizárólag ebben az esetben 20 irodalom felhasználása a minimum követelmény.

Az esszé és a kritikai jellegű esszé esetében a minimum felhasznált irodalom a száma: 5 idegen nyelvű és 5 magyar nyelvű irodalom. A magyarul hozzáférhető eredeti művek olvasása kötelező! (az internetes, esetleg hiányos változat ez esetben nem elfogadható)

I. 2. 1. Az esszé jellegű dolgozatok felépítése:

- *Absztrakt*: a cím utáni első oldalon a dolgozat 10-15 mondatos összefoglalója
- *Téma bemutatása (hipotézis, elméletek bemutatása, összehasonlítása, ütköztetése, saját tudományos hozzáállás kifejtésével)*: amelyben a szerző a dolgozat szempontjából lényeges elméleteket, megközelítéseket tárgyalja. Az esszé típusától függően az elméleteket kronológiai sorrendben bemutatja, kritikai megjegyzéseket fűz hozzájuk vagy tudományos megfogalmazásban képviseli saját álláspontját.
- *Következtetések, Megvitatás*: összegzi a következtetéseit.

Ezen felül: címloldal (a cím egyértelműen definiálja a dolgozat tartalmát), hivatkozások (irodalomjegyzék), esetleges mellékletek

II. A szerző nem plagizál.

Plagizálás esetén a dolgozat automatikusan elégtelenre értékelt. Minden dolgozathoz még a címloldal előtt csatolni kell egy **plágiumnyilatkozatot (letölthető itt)**

„Plágiumot követ el az, aki másoktól vett gondolatokat, megfogalmazásokat, idézeteket, vagy valaki más munkájának eredményeit a forrás megjelölése nélkül sajátjaként tüntet fel, és ezzel szándékosan vagy szándéktalanul (akár jóhiszeműen) azt a benyomást kelti, hogy a dolgozatában szereplő szöveg vagy eredmény eredeti forrása ő maga.”

Mit jelent?

Lévén, hogy a dolgozat értékelése a hallgató tudásának minősítése, ezért a témavezető elsősorban a hallgató tudására, saját gondolataira, valamint a vizsgálati terület létező elméleteinek, eredményeinek értő feldolgozására kíváncsi. Ez a szempont nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a hallgató alkalmanként más szerzőktől idézzon, legtöbb esetben olyan szövegrészeket, amelyek sűrítve jelenítik meg a hallgató által ismertetni kívánt álláspontot. Ilyen esetekben azonban mindenkor helyesen hivatkozni kell az idézetet (idézet után a szerző/szerzők nevét, az eredeti munka megjelenési évét, valamint a könyv megfelelő oldalszámát megjelölni – ld. APA szabvány). Például: „Aki plagizál, az automatikusan elégtelent kap” (Vincze, 2009;2). Minden egyéb eset, amikor a hallgató idézőjel, valamint megfelelő hivatkozás nélkül gondolatot vesz át más szerzőtől, plagizálásnak minősül. Ezen felül a hallgató tartózkodjon egy teljes paragrafus vagy nagyobb terjedelmű szövegek átvételétől – még akkor is, ha helyesen hivatkozik –, mivel a dolgozat alapvető célkitűzését – megismerni a hallgató gondolkodását – sérti ezzel.

III. A dolgozat helyesírása megfelelő.

Több mint 20 *nyelvi hiba, illetve értelemzavaró helyesírási hiba* esetén a dolgozat elégtelenre értékelendő.

IV. A dolgozathoz alapvető részek nem hiányoznak.

Elégtelenre értékelendő a dolgozat, ha az alapvető részek bármelyike hiányzik. Alapvető részek a főszövegen kívül: címlap, hivatkozások (empirikus dolgozat esetében mellékletek is).

V. A dolgozatok leadási határideje

A dolgozat leadási határidejét a konzulens tanár állapítja meg. Ettől eltérni csak indokolt esetben lehet. Határidőn túl leadott dolgozat nem fogadható el.

VI. Hivatkozások az APA szabvány magyar változatának megfelelően:

Alapvető elvárás, hogy minden hallgató ismerje és kivétel nélkül **minden beadott dolgozatában alkalmazza a helyes, a pszichológia tudományában bevett elvárásoknak megfelelő hivatkozási formákat.**

Hivatkozni **mindig kell**, ha mások gondolataira, megfogalmazásaira, eredményeire támaszkodunk. Mivel az akadémiai munka lényege szerint olyan kooperatív tevékenység, amelyben a szerzők egymás munkájára építenek, ezért a hivatkozás szerves és gyakori része saját gondolataink kifejtésének. Tartsuk szem előtt, hogy a hivatkozás funkciója hármas: 1. elismerjük a gondolatok tulajdonjogát; 2. követhetővé tesszük saját gondolatvezetésünk szakirodalmi összefüggéseit; 3. lehetővé tesszük, hogy más is el tudja érni, adott esetben el tudja olvasni azokat a forrásokat, amelyekre építettünk. Úgy kell hivatkozásainkat megtennünk, hogy ezek a funkciók megvalósuljanak.

Konkrétan, milyen esetekben kell megadni dolgozatunkban a felhasznált forrást?

A felhasznált forrást meg kell jelölni, ha:

- valaki más írott vagy szóbeli közleményéből akár csak egy rövid részt is *szó szerint idéz*
- valaki más írott vagy szóbeli közleményéből *szabadon összefoglalva idéz*, parafrázál
- valaki más valamely gondolatát, véleményét, elméletét (modelljét stb.) *ismerteti, bemutatja*
- valaki más valamely gondolatát, véleményét, elméletét (modelljét stb.) *felhasználja* saját gondolatmenetének felépítésekor
- valaki más által megállapított tény, statisztikai adatot vagy ábrát, illusztrációt *felhasznál*.

A felhasznált irodalomra való hivatkozás kétféleképpen jelenik meg a dolgozatban:

1. a szöveg közben
2. a szöveg végén, az irodalomjegyzékben

Szöveg közbeni lényeges hivatkozási szabályok

- **Egy szerző esetén, amikor a szöveg egészére hivatkozunk**, a hivatkozás a vezetéknev és az évszám megadásával történik; például: (Petrovics, 1996); vagy: Petrovics (1996) azt állítja, hogy...;
- **Két szerző esetén, amikor a szöveg egészére hivatkozunk**, akkor „és”-sel kötjük össze a neveket, és újabb hivatkozások esetén mindig mindkettőt újra ki kell írni; például: (Petrovics és Kovács, 1999);
- **3-5 szerző esetén, amikor a szöveg egészére hivatkozunk**, első alkalommal minden vezetéknevet ki kell írni, például: (Wasserstein, Girden, Janek és Rosen, 2003), majd a második hivatkozástól kezdve csak az első szerzőt és a „mtsai.” (vagy: „et al.”) kifejezést, például: (Wasserstein et al., 2000). Ha egy paragrafuson belül kétszer is hivatkozunk a műre, akkor elég az első szerző et al.-t kiírni az évszám ismétlése nélkül;
- **Hat vagy több mint hat szerzője esetén** az első hivatkozáskor is csak az első szerző vezetéknevét és az et al.-t kell kiírni;
- **Ha ugyanazon vezetéknevű szerzők vannak**, akkor a keresztnév első betűjének kiírásával különböztetjük meg őket, például: (Kiss A., 1979 és Kiss J., 1999);
- **Ha egy szerzőtől egyszerre több munkára hivatkozunk egy zárójelen belül**, akkor az évszámokat kronologikusan rendezzük el, például: (Fein, 1986, 1989, 1996);
- **Ha több szerzőre hivatkozunk egy zárójelen belül**, akkor ábécérendben soroljuk fel a szerzőket, és pontosvesszővel választjuk el a neveket például: (Balogh, 1989, 1990; Petneházy, 1990; Zengő, 1980);
- **Klasszikus műveknél**, ha csak lehet, feltüntetjük az eredeti megjelenés dátumát is, például: (James, 1983/1890), vagy a fordítási év dátumát, például: (Arisztotelész, ford. 1952);
- **Ha év nélkül megjelent műre hivatkozunk**, akkor a név mellé „é. n.” (angolul: „n. d.” — no date);
- **Ha konkrét szövegrészre hivatkozunk vagy szó szerint idézünk**, a pontos oldalszámot, átfogóbb utalás esetén a fejezetszámot is fel kell tüntetni, például: (Tanaka és Cheers, 2004, 224; Vargha, 2000, 2. fej.)
- **Ha az olvasót további irodalomhoz utaljuk**, akkor a „lásd”, vagy „vö.” (vesd össze, angolul: „see”) kifejezéseket használjuk.

Az irodalomjegyzékben követendő hivatkozási szabályok

Csak azt az irodalmat foglaljuk bele az irodalomjegyzékbe, amelyre a szöveg közben hivatkozás történt, az irodalomjegyzék nem bibliográfia. Az irodalomjegyzékben igen sokféle írásműre, illetve dokumentumra lehet hivatkozni: például napi sajtóra, disszertációra, enciklopédiára, publikálatlan anyagokra és így tovább. Az *APA Manual* minden lehetséges esetre mintát ad, beleértve a zenei darabok, hang- és filmfelvételekre való hivatkozást is. Az elektronikus úton elérhető irodalmakra való hivatkozás esetében is lényeges szempont a szerző elismerje, feltüntesse azt a munkát, amit felhasznál. Ebben az esetben a weboldalt magát, amelyet a következőképpen hivatkozunk:

Funder, D. C. (1994, március). Judgemental process and content: Commentary on Koehler on base-rate (9 paragrafus). *Psychology* (online folyóirat) 5. (17) Elérhető: FTP: Hostname: princeton.edu Directory: pub/harnad/Psychology/ 1994.vol.5. File: psychology. 94.5.17.base-rate.12.funder. Letöltés dátuma: 2009. szeptember 3.

Ha az év nem egyértelmű, akkor az utolsó frissítés időpontját, vagy pedig az anyag interneten való lokalizálásának dátumát kell feltüntetni; az anyag hosszúságára vonatkozó információt is meg kell adni. Internetes forrásnál minden esetben meg kell adni a letöltés pontos dátumát.

Előfordulhat, hogy az eredeti cikk hiányában csak az online forrásból elérhető **absztraktra** tudunk hivatkozni. Ebben az esetben meg kell adni az absztrakt forrását és számát. Például:

Meyer, A. S. és Bock, K. (1992). The tip-of-the-tongue phenomenon: Blocking or partial activation? (online) *Memory and Cognition*, 20, 715—726. Absztrakt forrása: PsychINFO **Item:** 80-16351

Habár a wikipedia az utóbbi évek egyik legdinamikusabban fejlődő információs bázisa, amellet, hogy megbízhatósága nem minden esetben garantált, nem váltja ki a tudományos könyvek, szakcikkek tartalmait. Ezért kérünk minden hallgatót, hogy hivatkozásként való használatát mellőzze!!!

- **Könyv (egy szerző)**

Komisar, L. (1991). *The new feminism*. New York: Franklin Watts.

László J. (2005). *Történetek tudománya*. Budapest: Új Mandátum. (magyar szerző esetében a vezetőknév után nem teszünk vesszőt!!!)

A szövegben: (Komisar, 1991)

- **Könyv (kettő vagy több szerző)**

Strunk, W., Jr., és White, E.B. (1979). *The elements of style* (3rd ed.). New York: Macmillan.

A szövegben (Strunk és White, 1979), három szerző estén (Strunk, White, és Smith, 1979) vagy (Strunk és mtsai, 1979)

- **Könyv fejezet**

Roll, W. P. (1976). ESP and memory. In J. M. O. Wheatley, és H. L. Edge, (Eds.), *Philosophical dimensions of parapsychology* (pp. 154-184). Springfield, IL: American Psychiatric Press.

szövegben: (Roll, 1976)

- **Folyóirat (egy szerző)**

Maki, R. H. (1982). Categorization effects which occur in comparative judgment tasks. *Memory & Cognition*, 10, 252-264.

szövegben: (Maki, 1982)

- **Folyóirat (két vagy több szerző)**

Atkinson, R. C., és Shiffrin, R.M. (1971). The control of short-term memory. *Scientific American*, 225, 82-90.

Szövegben: (Atkinson és Shiffrin, 1971) több szerző (Smith, Zappella, Rosen, Gustman, és Rock, 1994) vagy (Smith és mtsai, 1994)

TARTALMI KRITÉRIUMOK

Az alapvető formai követelmények betartásán túl, a dolgozat értékelése az alábbi tartalmi kritériumok mentén történik:

- A szerző a dolgozatban felhasznált elméleteket megfelelően ismeri és ismerteti.

- Az adott tudományterületen belül felhasznált elméletek terminológiájában otthonosan mozog, azokat pontosan idézi
- A dolgozat tartalma koherens, jól látható íven halad az elejétől a végéig
- A szerző a kérdésfeltevésnek megfelelő statisztikai próbát helyesen alkalmazza
- A statisztikai adatokból képes kiolvasni a hipotéziseinek megfelelő vagy azt cáfoló eredményeket
- A statisztikai eredményeket helyesen értelmezi és képes azokat visszacsatolni az elméleti bevezetőben írottakhoz (pl. mit bizonyított ezzel, melyik elméletet igazol a statisztika; a kapott eredményeknek van-e esetleg gyakorlati hozadéka, stb.)
- A hallgató képes legyen kritikusan reflektálni munkájára (esetleges hiányosságok, gyenge pontok - pl. eredmények általánosíthatósága, megbízhatósága, érvényessége, stb.)
- Általában: a szaktudományos fogalmakat pontosan definiálja; a gondolatmenet követhetősége szempontjából kritikus következtetéseket explicit módon megfogalmazza; az elméletek és eredmények ismertetésében a lehető legegyszerűbb formát alkalmazza, de annál nem egyszerűbbet;

Az elméleti és empirikus dolgozatok elkészítésével kapcsolatos további lényeges szempontokról az alább megjelölt forrásban olvashatsz:

Szokoloszy Ágnes (2008). Kutatómunka a pszichológiában. Metodológia, módszerek, gyakorlat. Osiris, Budapest.